

Verzameling adviezen voor digitale didactiek afstandsonderwijs

Breda, 2 april 2020

Beste docenten, onderwijskundigen, ICTO-coaches en onderwijsontwikkelaars,

De eerste week na de sluiting van de onderwijsgebouwen als gevolg van het coronavirus hebben we wonderwel digitaal overleefd. In no-time is het mogelijk gebleken om in de basis afstandsonderwijs te verzorgen.

In dezelfde week zijn door onderwijsexperts uit het land op de sociale media veel tips gedeeld over het didactisch verantwoord gebruik van leertechnologie voor afstandsonderwijs. In de basis leren werken met Teams wil nog niet zeggen dat studenten ook leren. Digitaliseren is iets anders dan digitaal leren.

De praktische en didactische tips zijn de afgelopen week door het LIC en de community van de ICTO-coaches verzameld. Om overladenheid bij docenten te voorkomen zijn de tips in dit document op een rij gezet. Ze staan in volgorde van praktisch en direct toepasbaar tot tips die meer tijd en ervaring vragen bij didactisch verantwoord gebruiken van leertechnologie en het ontwerpen van online onderwijs.

ICTO-coaches en onderwijskundigen van de Academie voor Gezondheidszorg (AGZ) en de Academie voor Veiligheid en Bestuur (AVB) hebben de tips omgezet in een stappenplan en uitgangspunten voor afstandsonderwijs binnen hun academie. Deze vind je aan het einde van het document.

Onderwijsexperts van binnen en buiten Avans, hartelijk dank voor het delen!

Ronald Spruit
Leer en Innovatiecentrum
Avans Hogeschool
rjm.spruit@avans.nl

Fleur Prinsen: “Goed online onderwijs ontwerpen kost tijd en ervaring.”

Leestijd: 1 minuut

BRON:

https://twitter.com/Fleur_Uni/status/1238820177434812420

FleurUni

@Fleur_Uni Volgt jou

Onderzoekster van (online) leeromgevingen en leerprocessen. Retweets niet per definitie mijn visie

- **Heel veel respect** voor alle docenten die deze omslag maken naar online onderwijs
- **Wees positief.** Probeer te vermijden dat je blijft hangen in de mening dat online onderwijs nooit op zal kunnen tegen de real deal. We doen allemaal ons best er iets van te maken en breiden onze digitale vaardigheden uit.
- **Keep it simple,** begin als het moet met gebruik van bekende media zoals email en kijk daarna of je je aanpak nog kan verbeteren met andere digitale middelen
- **Bied a-synchrone vormen van onderwijs aan,** zoals stemopname functie bij powerpoint. Dit kan beter uitpakken als je geen ervaring hebt met synchroon online lesgeven.
- **Organiseer online spreekuren,** en zorg voor een manier (bijvoorbeeld youcanbook.me) zodat je geen online wachtrij creëert
- **Reageer met compassie** als studenten thuis niet over geschikte apparatuur of wifi beschikken
- **Wees ook meelevend naar jezelf toe.** Goed online onderwijs ontwerpen kost tijd en ervaring. Leg elkaar niet te hoge verwachtingen op.
- **Creative commons zijn onze vriend.** Neem de tijd om uit te vinden hoeveel mooie open leermiddelen op internet te vinden zijn.
- **Volg als je tijd hebt online onderwijs** over online onderwijs bij de OU (<https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs>) of bij Futurelearn
- **Bouw je netwerk op** met professionals die kunnen je kunnen helpen drempels bij het ontwerpen van digitale leerarrangementen weg te nemen.
- **Maak een gezamenlijke online omgeving aan** met je directe collega's om tips, materiaal en werklust te verdelen.

Tim Surma: “Het medium doet er niet toe, de didactiek en vakinhoud wel”

Leestijd: 5 minuten

BRON:

<https://www.linkedin.com/pulse/een-aantal-ideeën-bij-corona-onderwijs-tim-surma/>

Tim Surma

Research Manager ExpertiseCentrum voor Effectief Leren - bij
Thomas More Hogeschool

Gent Area, Belgium · 500+ connections · [Contact info](#)

 Thomas More Hogeschool

 Open Universiteit

Surma: “Door enkel en alleen de technologie *aan te bieden*, zal er niet spontaan geleerd worden. Het medium doet er meestal niet toe, de didactiek en vakinhoud wel. Lerarenteams denken dus best na over een manier waarop leerlingen de input moeten verwerken.”

Een tweetal concrete voorbeelden:

- Een filmpje over een onderwerp aanbieden zorgt er voor dat leerlingen het (in het beste geval) gaan bekijken. Voor diepere verwerking moeten er werkvormen toegevoegd worden die leerlingen verplichten om na te denken. Zo kan er gevraagd worden om een tekst in te sturen die het filmpje samenvat (al dan niet in duo's).
- Een Powerpoint inspreken en opnemen is prima. Stel ook tijdens de opname van de Powerpoint een aantal vragen aan je leerlingen zoals je dat tijdens de les zou doen (of voor de gevorderden: bouw een quiz-applicatie in om tussentijds aan retrieval practice te doen).

Theo Bastiaens: “Alleen een livestream van colleges is niet genoeg.”

Leestijd: 5 minuten

BRON:

<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/16/alleen-een-livestream-van-colleges-is-niet-genoege-a3993945>

Theo Bastiaens · 2nd

Rector Magnificus Open University, Netherlands

 Open Universiteit

 University of Twente

“Eén ding is cruciaal dezer dagen,” zegt rector magnificus Theo Bastiaens van de Open Universiteit (15.000 studenten): denk niet dat je er bent met het simpelweg streamen van een hoorcollege. „Studenten vallen achter hun beeldscherm in slaap als ze anderhalf uur moeten luisteren.” Het gaat bij onderwijs op afstand om een andere vorm van lesgeven, om „digitale didactiek”. Waarbij het de kunst is om de aandacht vast te houden. „Door het debat aan te gaan met studenten. Laat ze bijvoorbeeld via Twitter in discussie gaan over een onderwerp.”

Bastiaens' universiteit heeft daar al 37 jaar ervaring in. Om andere universiteiten te helpen, zet hij maandagavond een handboek digitale didactiek online en houden zijn docenten deze week iedere avond een livestream waarbij ze tips geven en vragen van collega's beantwoorden. „Het aller- allerbelangrijkste is: Focus niet op de software. Het is geen kwestie van techniek. Het gaat om pedagogische en didactische vaardigheden. En die zijn wezenlijk anders online dan in *real life*.”

Paul A. Kirschner: “Houd het kort, bereid je goed voor en zorg voor structuur.”

Leestijd: 1 minuut

BRON:

<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/16/alleen-een-livestream-van-colleges-is-niet-genoege-a3993945>

Paul A. Kirschner

Professor Emeritus Open Universiteit and Owner kirschner-ED (speaking & advice)

Heerlen, Limburg Province, Netherlands · 500+ connections ·

Self-employed

University of Amsterdam

Houd het kort, zegt Paul Kirschner, emeritus hoogleraar onderwijspsychologie. 15 tot 20 minuten per sessie. „Probeer in je online les niet te doen wat je normaal doet.”

Bereid je goed voor. „Weet wat je gaat vertellen, pas dat niet gedurende de les aan.”

Zorg voor structuur. „Zet op een rij wat leerlingen moeten doen en zorg dat je kunt zien of ze het gedaan hebben.”

Bereid leerlingen voor. „Als je het gaat hebben over driehoeken, moet je voorbereidend sturen. Ze moeten voorkennis hebben.”

Geef vooraf en achteraf korte opdrachten die ingeleverd moeten worden. „Niet ingewikkeld of diepgaand, maar dingen die ze in een paar minuten kunnen doen en waaraan je kunt zien of ze het begrijpen.”

Maak gebruik van de online bronnen die er zijn. „Probeer niet zelf iets in een avondje beter te doen wat door een ander al goed gedaan is.”

Dominique Sluijsmans e.a.: "Blijf bij de essentie en breng focus aan."

Leestijd: 10 minuten

BRON:

<https://www.scienceguide.nl/2020/03/toolgericht-of-doelgericht/>

Dominique Sluijsmans
Lector Professioneel Beoordelen
Maastricht Area, Netherlands · [500+ connections](#) · [Contact info](#)

 Nationaal Regieorgaan
Onderwijsonderzoek (NRO)
 Radboud University Nijmegen

ScienceGuide

Toolgericht of doelgericht?

Drie wijze didactische lessen voor afstandsonderwijs

Bijdrage | door Dominique Sluijsmans & Tim Surma & Gino Camp & Kristel Vanhoyweghen & Daniel Muijs & Paul A. Kirschner

25 maart 2020 | "Blijf bij de essentie en breng focus aan." In andere woorden: keep it simple. De auteurs van het recent verschenen boek Wijze lessen stippen de kansen en risico's van digitaal afstandsonderwijs aan. "Didactiek is bij afstandsonderwijs nog belangrijker dan in contactonderwijs."

Drie lessen:

1. Zet structuur, duidelijkheid en daarmee rust voorop;
2. Grijp de kans toetsing in te zetten als een kans voor leren, en
3. Geef houvast bij het zelfstandig leren.

Risico:

Pas op voor een te grote nadruk op de vorm van onderwijs (instrumentalisering). Zorg voor een goede aansluiting tussen doelen, leeractiviteiten en de toetsing/feedback ([constructive alignment](#)).

Ashwin Brouwer: “Maak aan studenten het verloop van de les duidelijk.”

Leestijd: 10 minuten

BRON:

<https://socialmediainhetmbo.nl/office365/didactiek-tijdens-een-online-les-in-teams/>

Ashwin Brouwer

Innovatiebegeleider bij Friesland College

Heerenveen, Friesland Province, Netherlands · 500+ connections ·

 Friesland College

 NHL Hogeschool

Wanneer je een online les geeft met behulp van Microsoft Teams zul je als docent een aantal zaken anders moeten doen dan je gewend bent als iedereen fysiek bij je in de klas zit. In deze blog gaat Ashwin Brouwer van het Friesland College in op een aantal veel voorkomende didactische momenten tijdens een les en hoe je dat kunt doen met behulp van Teams.

Lees verder voor alle tips van Ashwin:

<https://socialmediainhetmbo.nl/office365/didactiek-tijdens-een-online-les-in-teams/>

Renate de Groot: “Zorg voor herhaling en activeer voorkennis.”

Leestijd: 2 minuten

Renate de Groot

Full Professor Biopsychology of Learning at Open Universiteit
Maastricht Area, Netherlands · 500+ connections · [Contact info](#)

Open Universiteit

Maastricht University

BRON:

https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/digitale-didactiek/-/pagestructurenavigator/165542882?_nl_ou_dlwo_pagestructure_viewer_portlet_WAR_nloudlwopagestructureportlet_facesViewIdRender=%2Fhtml%2Fviewer%2FcourseNavigator.xhtml

➔ Zie de infographic op de volgende pagina

Tips en tricks voor online onderwijs

1 Tijd, energie, en samenwerking docenten

Neem de tijd om online onderwijs (samen) te ontwikkelen, probeer niet in het wilde weg iets bij elkaar te zoeken, maar realiseer ook dat **niet alles 'flashy' hoeft te zijn**, met goede structuur en betrokkenheid kom je een heel eind!

Probeer zoveel mogelijk in **teams** te werken. Twee weten meer en zijn creatiever dan één en er is een vangnet, mocht een docent ziek worden.

Probeer niet alle klassen/groepen/jaarlagen te bedienen. Het is makkelijker om in één keer het onderwijs voor zes VWO 2 klassen te ontwikkelen dan voor één VWO 2 klas en één HAVO 2 klas. **Verdeel groepen onderling met collega's.**

3 Activerende en effectieve didactiek

Zorg voor **herhaling**: dit verstevigt de netwerkpaden in het brein en wekt gevoel van (en daadwerkelijke) competentie op.

Activeer voorkennis: begin bijv. met een krantenartikel of stelling, waarop leerlingen/studenten reageren.

Zorg voor **voldoende toepassing van effectieve leerstrategieën**, en besteed hier ook aandacht aan (leren leren): **gespreid leren, primacy/recency effect, testing effect**. Bijv. door een quiz in te voegen (testing effect) in plaats van leerlingen te laten herlezen.

Tot slot

Alles valt of staat met een **inspirerende, motiverende, steunende, doch sturende docent**. U als docent/leerkracht bent van essentieel belang om ook online onderwijs tot een succes te maken!

2 Structuur, regelmaat, en plannen

Kies als instelling voor **één communicatie- en informatiesysteem**. Overleg hierover.

Helder en gestructureerd aanbod voor leerlingen/studenten. Overleg met collega's bijv. over de indeling van de online omgeving en wat onder welk tabblad wordt geplaatst, en ontwerp opdrachten steeds volgens dezelfde structuur. Maak bijv. een lees-/leerwijzer voor leerlingen/studenten over hoe de online materialen gebruikt moeten worden.

Formuleer opdrachten zo direct en duidelijk mogelijk. Dat wil zeggen: volledig, accuraat, wat én hoe, waar informatie te vinden is, en hoe, waar, en wanneer de opdracht ingeleverd moet worden.

3 Plannen!

Plannen! Voor leerlingen/studenten tot ± 25 jaar is het eigen vermogen tot plannen nog niet optimaal ontwikkeld. Zorg dus voor een **duidelijke, heldere, en gestructureerde planning** (het liefst een overzicht van alle vakken) op één pagina waar leerlingen/studenten binnenkomen/landen.

4 Motivatie

Toon **betrokkenheid** door beschikbaar te zijn op reguliere lestijden via bijv. een chatfunctie. Organiseer daarnaast ook zeker een online groepsbijeenkomst en laat studenten vooraf via chat, mail of in een discussieforum vragen stellen.

Één van de belangrijkste voorwaarden voor leren is **veiligheid en gezondheid**: stimuleer leerlingen/studenten om een gezond dagritme aan te houden, naar buiten te gaan, te blijven bewegen, te blijven ontspannen en te blijven streven naar een gezond eetpatroon en voldoende slaap!

Iwan Wopereis: “Maak gebruik van parallelgroepen”

Leestijd: 5 minuten

BRON:

Online sessie Begeleiden in Online Onderwijs

<https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/online-sessies> (18.

Iwan Wopereis
Assistent professor
Maastricht Area, Netherlands · 500+ connections · [Contact info](#)

Open Universiteit

University of Twente

Is een virtuele klas geschikt voor het verzorgen van een werkcollege?

Wopereis: “Je kunt heel goed samenwerken in een virtuele klas, vooral als je gebruik maakt van parallelgroepen.”

Twee voorbeelden:

De fishbowl

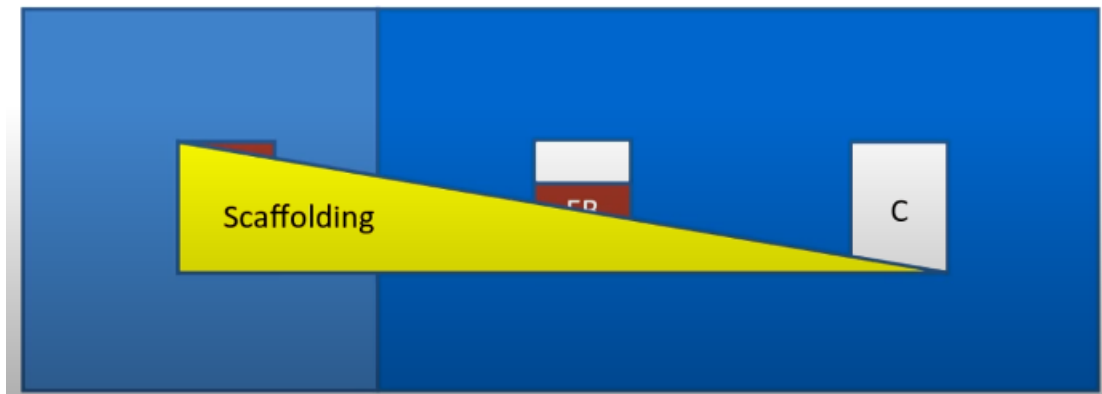
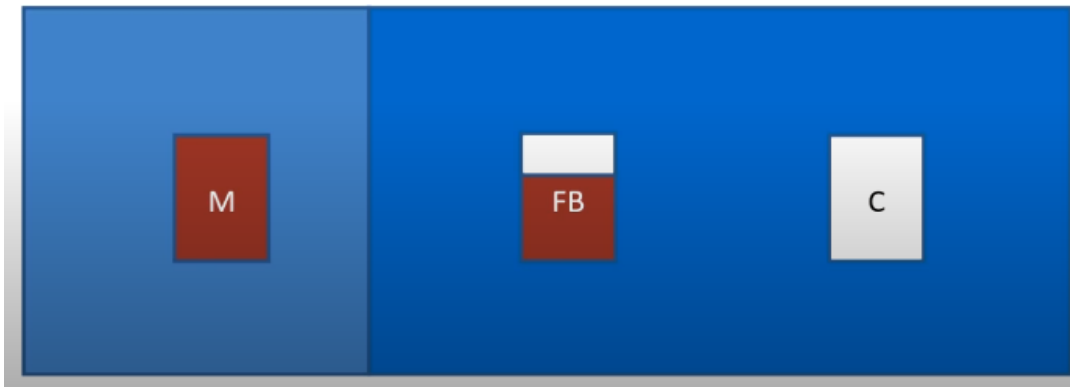
Bij een opleiding Inleiding Privaatrecht is een online werkvorm in de virtuele klas geïntroduceerd. De zogenaamde fishbowl-techniek, oftewel de binnenkring / buitenkring. Een groepje studenten werkt in een binnenkring aan een opdracht. De buitenkring observeert en discussieert over de keuzes die in de binnenkring worden gemaakt. Dat kun je vormgeven in een virtuele klas. Als docent nodig je een paar studenten uit om bijvoorbeeld een casus op te lossen. De buitenkring discussieert daarover in de chat.

Bij een fishbowl is de ondersteuning van de docent best groot bij het oplossen van een casus. De docent geeft veel informatie en feedback. Het is slim om de activiteit te combineren met andere activiteiten in een serie van leertaken. Studenten kunnen thuis een *modeling example* bekijken. Dat is een voorbeeld hoe experts een casus oplossen. Vervolgens oefenen studenten begeleid een soortgelijke casus in de klas. In parallelgroepen kunnen studenten uiteengaan om zelfstandig aan een casus te werken. Wat je dan doet heet met een onderwijskundige term *scaffolding*. Je geeft als docent steeds minder ondersteuning. Een heel krachtig principe dat je kunt vormgeven in de virtuele klas en opnemen in een cursus.

Het is verstandig als je een cursus ontwerpt om goed na te denken hoe je het vaardigheidsonderwijs in een cursus inbouwt.

Thuis

Virtuele Klas

Expertgroepen

Een ander voorbeeld is de jigsaw-methode. Studenten werken studenten aan de verdieping van bepaalde leerstof. De groep wordt opgedeeld in expertgroepen. Iedere expertgroep wordt expert op een onderdeel. Voor het oplossen van het probleem komen deelnemers van de verschillende expertgroepen bij elkaar.

Dit principe is toegepast bij een bachelor-opleiding Scheikunde. Daar moesten studenten aan de hand van verschillende technieken een vitamine A-analyse oplossen. Je hebt dus een expertgroep en in de PBL-groep los je dan het probleem gezamenlijk op.

The image shows a video lecture interface. The main content is a whiteboard with handwritten chemical reaction mechanisms. The first reaction shows a cyclohexenone derivative with a methyl group and a hydrogen atom on the double bond, reacting with a methyl cation (CH_3^+) to form a tertiary carbocation intermediate. The second reaction shows a similar cyclohexenone derivative with two methyl groups on the double bond, reacting with a methyl cation (CH_3^+) to form a quaternary carbocation intermediate. Below the reactions, the text "2 x $\text{S}_{\text{N}}2$ " and "CH₃⁺ in reacties" is written. The video player interface includes a play button, a progress bar at 24:44 / 57:58, and a volume icon. On the right side, the Zoom interface shows "9 aanwezigen" (9 participants), "Parallelgroepen" (Parallel groups), and a list of participants under "Moderator (1)" and "Deelnemers (2)".

Wijze lessen: 12 bouwstenen voor effectieve didactiek

Leestijd: 5 minuten (infographic) tot 1 dag (inclusief alle video's en verwijzingen)

BRON:

<https://www.ou.nl/web/wijze-lessen>

In deze publicatie gaan de auteurs Tim Surma, Kristel Vanhoyweghen, Dominique Sluijsmans, Gino Kamp, Daniel Muijs en Paul A. Kirschner in op hoe je aan de hand van twaalf 'evidence-informed' instructieprincipes op een effectieve manier les kunt geven.

Wijze lessen versterkt met behulp van leertechnologie

Leestijd: 1 uur

BRON:

<https://www.te-learning.nl/blog/wijze-lessen-twaalf-bouwstenen-voor-effectieve-didactiek-versterkt-met-behulp-van-leertechnologie>

Wilfred Rubens

Independent consultant technology enhanced learning and owner/Onafhankelijk adviseur ICT en leren at WilfredRubens.com

Nijmegen Area, Netherlands · [500+ connections](#) · [Contact info](#)

 WilfredRubens.com

 Informal learning

Het boek 'Wijze lessen: 12 bouwstenen voor effectieve didactiek' is positief ontvangen en vindt ook gretig aftrek. In zijn blog heeft Wilfred Rubens de relatie met leertechnologie verder uitgewerkt.

Infographic Online Teaching

Leestijd: 5 minuten

BRON:

https://fess.ie/images/Covid-19Page/Do_This_Not_That_Online_Teaching_AY.pdf

Online Teaching @ KIS

Objective   Responsibility   Expectation   Organization

Do This	Not That
 Asynchronous learning Teachers create learning experiences for students to work at their own pace and take time to absorb content	 Synchronous learning Teachers and students meet online in real time through videoconferencing or live chatting
Less is more Assignments likely take twice as long to complete at home because of different factors; prioritize and be realistic	Being unrealistic Assign "class work" and "homework" every day and request students to complete according to short timelines
Give explicit instructions Outline deliberate instructions and specify the length of time to complete the session of learning	Being unclear and vague Communicate in lengthy paragraphs with instructions that may be difficult to follow or tasks that are overly vague
Specify expectations Specify task requirements and length clearly (e.g. 2 minute audio recording with a bulleted checklist)	Being too open-ended Assign tasks that are too open-ended (e.g. make a video about the moon; write an essay about pollution)

Be empathetic

Assign a reasonable workload; encourage students to balance online with offline and connect with one another

Communicate consistently

All instructions and assignments **must** be communicated via ManageBac, our online hub

Be online for 'office hours'

Be online during office hours to provide support, answer questions, or clarify confusion via a **system**.

Seek student feedback

Seek student feedback about their workload, emotional state, learning preferences, and learning pace

Boost learning retention

Curate multimedia materials to boost learning retention and use digital tools to create interactive lessons

Identify lesson objectives

Be intentional and identify clear learning objectives and assessment outcomes (formative and summative)

Be overly task-oriented

Assign online classwork followed by extra homework without a clear focus on student wellbeing

Mixed communication

Use multiple platforms inconsistently (e.g. email followed by Google Classroom w/ MB submission)

Stand by at all times

Respond to every email right away and leave no break for yourself (unless it's urgent, it can wait until office hours)

Use the same approach

Teach in a way that does not give students voice and/or choice, leaving them feeling overwhelmed

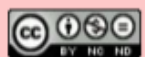
Try new & unused tools

Trying new tools that you've never used may lead to technological difficulties and increase challenge

Give random activities

Keep students busy doing online activities and do not think about the lesson objectives and assessments

Alison Yang

Online Teaching @ KIS: Do This, Not That by Alison Yang is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). In short, you can share the work, but you must attribute the work. The work is no derivative and not for commercial purposes.

Online sessies Open Universiteit

Duur: 1 uur per sessie

BRON:

<https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/online-sessies>

Activerend online onderwijs

Dinsdag 17 maart 2020 | 19-20 uur

Gino Camp en Tamara van Driel

Digitaal lesmateriaal maken

Woensdag 18 maart 2020 | 19-20 uur

Willeke Kerstjens en Eric Kluijfhout

Begeleiden in online omgevingen

Donderdag 19 maart 2020 | 19-20 uur

Wilfred Rubens en Iwan Wopereis

Het maken van multimedia

Woensdag 25 maart 2020 | 19-20 uur

Jeroen Storm

Online feedback

Dinsdag 24 maart 2020 | 19-20 uur

Kim Dirkx

Hoe motiveer je studenten op afstand

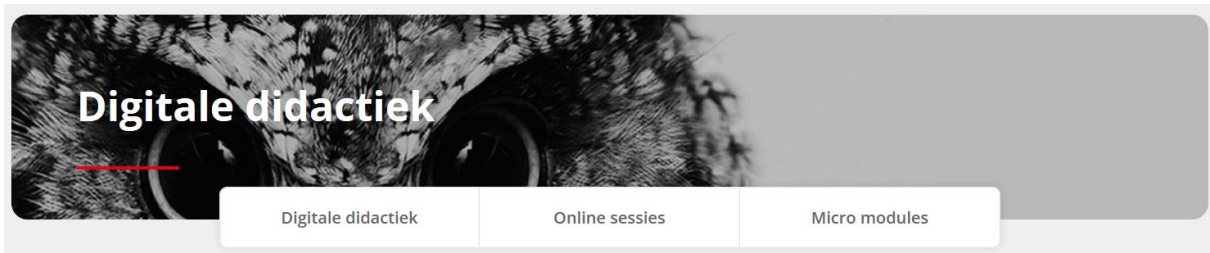
Maandag 23 maart 2020 | 19-20 uur

Rob Martens

Micro modules Open Universiteit

Duur: 2 – 4 uur per module

BRON:

<https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/micromodules>

Wat is online onderwijs

In de micromodules nemen wij je mee in de wereld van het online leren. We laten je ervaren wat het betekent om online te studeren. Tegelijkertijd kijken we samen met jou naar de nieuwe vraagstukken di...

Activeren in online onderwijs

Is het maken van online onderwijs hetzelfde als het maken van andere vormen van onderwijs? In deze module laten we zien dat er veel overeenkomsten maar ook verschillen zijn. Aan bod komt hoe online on...

Virtual reality in online onderwijs

Deze micromodule behandelt Virtuele Reality (VR) en leren. We willen je vooral laten proeven hoe je met behulp van VR zelf authentieke leersituaties kunt maken. Een groot stuk van de module speelt zic...

De virtuele klas

De virtuele klas bestaat al enkele decennia, maar komt door verbeterde computertechnologie, toenemend gebruikersgemak en kostenreductie in het vizier van onderwijsmakers. In deze micromodule leert u w...

Toetsen in online onderwijs

Deze micromodule gaat in op de integratie van online toetsen in online activerend onderwijs. Meer algemeen spreken we van technologisch ondersteund toetsen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen sum...

Onderzoek over online onderwijs

In hoeverre is er verschil in effectiviteit tussen online onderwijs en klassikaal onderwijs? Hoe hou je studenten binnen online onderwijs gemotiveerd en hoe faciliteer je het samenwerken van studenten...

Online cursussen Futurelearn

Duur: 2 – 4 uur per week (variërend van 2 – 5 weken)

Subjects ▾ Courses ▾ Using FutureLearn ▾

How to Teach Online Courses

Explore the best ways to teach online with these free online courses for educators who need to connect remotely with their students.

[◀ See more in Teaching](#)

BRON:

<https://www.futurelearn.com/subjects/teaching-courses/how-to-teach-online>

Learn new skills, pursue your interests or advance your career with our short online courses.

FutureLearn

How To Teach Online: Providing Continuity for Students

Explore online teaching with this practical course for educators designed in response to the COVID-19 pandemic.

🕒 3 weeks 🕒 2 hrs per week

St George's, University of London

Using Virtual Scenarios to Create Effective Learning

Learn how to use virtual scenarios to help people practice their decision making and prepare for real world challenges.

🕒 3 weeks 🕒 2 hrs per week

Cambridge Assessment English

Teaching English Online

Learn how to transfer your teaching skills to an online context and start teaching English online.

🕒 4 weeks 🕒 5 hrs per week

University of Leeds

Blended Learning Essentials: Getting Started

Learn how to promote effective practice and pedagogy in blended learning on this vocational education training course.

🕒 5 weeks 🕒 4 hrs per week

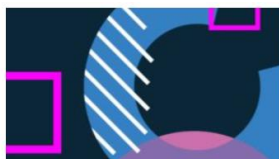
PART OF A DEGREE

Deakin University

Transforming Digital Learning: Learning Design Meets Service Design

Bring powerful digital learning into your professional practice. Explore current issues and emerging trends in the field.

🕒 2 weeks 🕒 3 hrs per week

University of Leeds

How to Create Great Online Content

Discover what makes online content a success and learn how to create engaging content that's in line with your business goals.

🕒 2 weeks 🕒 2 hrs per week

The Open University

The Online Educator: People and Pedagogy

Design engaging courses, make your teaching more inclusive, navigate online research ethics and shape your digital identity.

🕒 4 weeks 🕒 4 hrs per week

University of Leeds

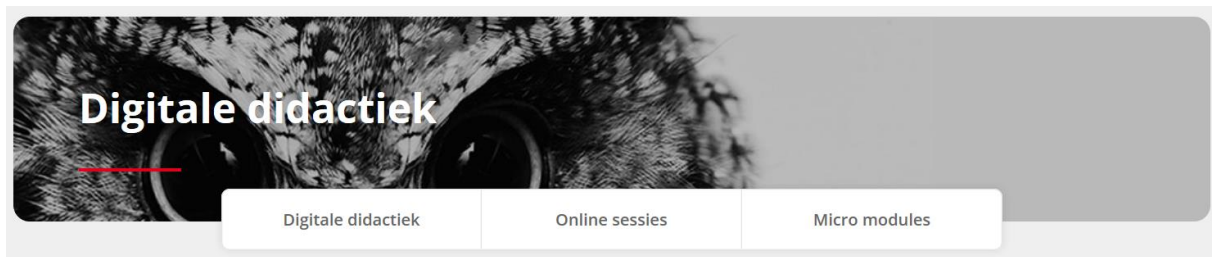
Blended Learning Essentials: Embedding Practice

This is the second part of a course for the Vocational Education and Training sector to promote effective use of blended learning.

🕒 3 weeks 🕒 4 hrs per week

Websites

Open Universiteit

BRON:

<https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/digitale-didactiek>

Nu studenten en docenten thuis moeten werken en leren biedt de Open Universiteit via hun nieuwe website Digitale Didactiek richtlijnen, handreikingen, tips en aanwijzingen voor het ontwikkelen, inrichten en begeleiden van online onderwijs.

“Alle inzichten en ervaringen die we hebben opgedaan met het online onderwijs van de Open Universiteit worden hier samengebracht en toegankelijk gemaakt voor iedereen die nu te maken heeft met de omschakeling naar het online aanbieden van onderwijs. Deze website is een groeiwebsite, elke dag zal er nieuwe informatie bijkomen. We voegen zo spoedig mogelijk voorbeelden toe.”

Stappenplan huidige onderwijseenheid omzetten in afstandsonderwijs

Stap 1 Identificeer de leerdoelen.

Stap 2 Stel vast welke leerdoelen online realiseerbaar zijn.

Stap 3 Breng focus aan in de leerdoelen, maak ze kort en concreet.

Stap 4 Denk na over alternatieve toetsvormen.

Er is veel mogelijk buiten schriftelijke summatieve toetsen. Kijk goed naar de leerdoelen en denk na hoe je dit anders kan toetsen. Let wel op constructive alignment (goede aansluiting tussen doelen, leeractiviteiten en de toetsing/feedback) en overleg met de regiegroep onderwijs en toetsing. De regiegroep overlegt met de examencommissie.

Stap 5 Bekijk welke online werkvormen geschikt zijn om deze leerdoelen te bereiken.

Probeer out-of-the-box te denken en niet om bestaande werkvormen om te zetten naar online. Probeer zoveel mogelijk al bekende software te gebruiken.

Stap 6 Hou de contactmomenten kort en alleen voor de noodzakelijke doelen.

Probeer zoveel mogelijk het onderwijs asynchroon in te richten, zodat de student zijn eigen tempo, tijd en plaats van leren kan bepalen.

Stap 7 Zorg voor duidelijkheid en structuur voor de student.

Wat moeten ze elke week doen en wanneer zijn de contactmomenten? Hoe en wanneer is de docent bereikbaar voor vragen buiten contactmomenten? Stap 8 Bouw waar het kan formatieve toetsmomenten in. De student heeft zo een beter zicht op zijn of haar eigen voortgang. Je kunt studenten ook elkaar laten toetsen (peerfeedback) of zichzelf laten toetsen.

Dit stappenplan is een houvast voor het herontwerpen van het onderwijs bij AGZ. Voor meer tips en hulp bij de verschillende stappen zijn Gabriëlle Peters (onderwijskundige) en Marjolein SchlösselsVerbeek (ICTO-coach) beschikbaar. Gebruik deze hulplijnen.

Uitgangspunten voor online onderwijs

Organisatie

- Werk bij het ontwikkelen in een team/duo. Gebruik ook bestaand (online) materiaal waarbij je de auteursrechten in acht neemt. Besteed dus geen uren aan iets ontwikkelen wat wellicht al online te vinden is (bijvoorbeeld video's).
- Kies (waar mogelijk) voor 1 platform voor communicatie en onderwijs. Of eventueel 1 platform voor communicatie en coaching en 1 voor onderwijsopdrachten. Spreek dus minimaal per opleiding af welk platform(en) wordt gebruikt.
- Gebruik allemaal dezelfde structuur, de indeling, binnen het platform(en). Maak ook hier afspraken over, minimaal per opleiding.

Didactiek en pedagogiek

- Verlies niet de constructive alignment uit het oog!
Vertaal dus ook niet het fysieke onderwijs 1 op 1 naar digitaal onderwijs.
- Bied structuur.
Geef duidelijk aan wat studenten moeten doen en hoeveel tijd een video kijken of een opdracht uitvoeren kost, zorg voor een planning. Geef duidelijke instructies per taak. Zorg ervoor dat je zelf kunt zien of studenten het hebben gedaan/uitgevoerd.
- Bied (zoveel mogelijk) asynchrone vormen van onderwijs aan.
Tijd- en plaatsonafhankelijk onderwijs creëren en genieten zorgt voor betere spreiding van alle taken voor zowel studenten als docenten. Daarnaast kunnen studenten direct kiezen voor pauzeren van video's, overslaan van stukken, etc. Deze autonomie werkt bovendien motiverender dan verplicht op momenten 'aanwezig' zijn.
- Voeg verwerkingsvragen en opdrachten toe aan kennisclips of opgenomen (korte en delen van) lessen.
  - Stel tijdens een opname van een les zelf vragen zoals je dat tijdens een les ook zou doen. Voeg daarnaast aan de video vragen toe die studenten online moeten beantwoorden. De resultaten kun je inzien en bespreken tijdens coachingmomenten.
  - Voeg zelfverklarende en interactieve werkvormen toe. Geef bijvoorbeeld een opdracht om de video samen te vatten of een artikel te schrijven, of laat studenten een discussie a.d.h.v. stellingen organiseren.
  - Geef ook kleine opdrachten vooraf om voorkennis te activeren.
  - Maak gebruik van 'modeling example', bijvoorbeeld door docenten gemaakte opnames van goede/slechte voorbeelden.

- Houd **synchroon** onderwijs kort en maak groepen.

In het uitzonderlijke geval van synchroon onderwijs maak je gebruik van groepjes. Verdeel studenten over parallel- of expertgroepen. Houd online lessen ook kort, niet langer dan 15/20 minuten.

- Organiseer vaste online spreekuren.

Zorg dat je op vaste tijden beschikbaar bent voor individuele coaching, feedback, toelichting en **het uitspreken van waardering**. Organiseer daarnaast eventueel groepssessies. Zorg dat studenten ergens (binnen het zelfde bepaalde platform) vragen kunnen stellen of een discussie kunnen starten.

- Houd het kort en vraag niet teveel.

- Niet langere sessies/opnames/opdrachten dan 15/20 minuten. Thuisstudie kost voor studenten meer moeite en tijd i.r.t. hun andere bezigheden en afleidingen.
- Vraag studenten regelmatig om feedback over hun workload en stemming.
- Ook opdrachten dienen behapbaar te zijn en snel resultaat op te leveren. Grote opdrachten waar sneller hulp van de docent nodig is ga je uit de weg.

Toetsing

- Besteed veel aandacht aan formatief toetsen en (peer)feedback.

Gebruik zelftoetsing als opdracht om voorkennis te activeren of genoten stof te verwerken. Laat studenten ook zelf toetsen maken.

- Bedenk welke summatieve toetsing past binnen het online onderwijs i.r.t. de constructive alignment.

Vanuit de Avans-brede werkgroep volgt een beslisboom die uitgaat van 5 scenario's. Zodra deze beschikbaar is kunnen duidelijkere keuzes worden gemaakt.

- Doorgaan van toetsen op de huidige manier (vergelijkbaar met wat er gebeurt bij het voortgezet onderwijs en rekening houdend met de afstand tussen studenten en personeel tijdens afname. (Deze optie is inmiddels minder relevant)
- Omzetten van toetsen naar digitaal (hierbij mogelijk ook online proctoring inzetten)
- Omzetten van toetsvorm naar bijvoorbeeld opdrachten/assessments
- Uitstellen van toetsen naar P1 en deze toetsen nu al formatief aanbieden
- Schrappen van toetsen die niet essentieel zijn. (NB Summatief toetsen is geen wettelijke verplichting)

Deze uitgangspunten zijn opgesteld door Patrick Hoksbergen (ICTO-coach AVB) in overleg met de onderwijskundige Astrid van de Weijer e.a.